

ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Ὁ συνδυασμὸς τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν μετὰ τοῦ ἔρωτος ἐπενεργῶν ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων βλάπτει τὸ ἄτομον καὶ διὰ τοῦ ἀτόμου τὴν κοινωνίαν, ἐπενεργῶν ἄφ' ἑτέρου ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τῆς κοινωνίας βλάπτει τὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τῆς κοινωνίας τὸ ἄτομον.

Τὰ οικονομικὰ τῆς ἀρχεγόνου κοινωνίας ἦσαν ἐπὶ ἀτομικῆς βάσεως· τὰ οικονομικὰ τῆς σημερινῆς κοινωνίας εἶνε ἐπὶ συνολικῆς βάσεως. Σήμερον τὸ σήμερον τοῦ ἀτόμου δὲν ἐξυπηρετεῖται διὰ τῶν ἀτομικῶν του προσπαθειῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν προσπαθειῶν του μὲ τὰς προσπαθείας τῶν ἄλλων. Διὰ νὰ παραχθῇ πλοῦτος σήμερον ἀπαιτεῖται σύμπραξις πολλῶν ἀτόμων. Ἡ κοινωνικὴ πρόοδος βασίζεται ἐπὶ τῆς ὁλοῦν ἀύξανουσας συνολικότητος τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις βασίζεται ἐπὶ τῆς βαθμιαίας ἐγκαταστάσεως ὀργανικῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Ἡ ὀργανικὴ αὕτη σχέσις εἶνε οικονομικοῦ χαρακτῆρος. Τὰ κυττάρια εὐρίσκουν σήμερον νὰ συνασπίζονται εἰς ἓνα ὀργανισμόν ἐξ οικονομικῆς ἀνάγκης, ἄλλως χάνονται. Τὰ ἄτομα μιᾶς κοινωνίας ἐπίσης, ὄχι ἐξ ἄλτροῦισμοῦ, ἀλλ' ἐξ οικονομικῆς ἀνάγκης, πρέπει νὰ ὑποτάσσουν τὰ ἀτομικά των συμφέροντα εἰς τὸ συνολικόν, ἄλλως χάνονται. Ἡ δύναμις τοῦ ἀταβισμού ὁμως εἶνε εἶδος ἀντεπαναστάσεως. Ἡ πρόοδος ἀποκαλύπτει νέας βάσεις καὶ νέους ὀρίζοντας, ἐν τούτοις αἱ ἐρριζω-

μένα ἐξοὶς τοῦ παρελθόντος πάντοτε προκύπτουν καὶ ἀντενεργοῦν. Εἶνε πρόδηλον ὅτι τὴν σήμερον δὲν συμφέρει πλέον εἰς τὸ ἄτομον νὰ ἀγωνίζεται περὶ κέρδους ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων. Τὸ κέρδος του τὴν σήμερον ἀπαιτεῖ τὰς συντηρηολογημένας δράσεις μετὰ τῶν ἄλλων. Ἐν τούτοις τὸ ἄτομον ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγωνίζεται περὶ κέρδους ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων ὡσανεὶ εὐρίσκετο εἰς τὴν παρωχημένην ἐποχὴν. Αὕτη ἡ ἀνωμαλία εἶνε ἡ πηγὴ ὅλων τῶν κοινωνικῶν δεινῶν.

Ἄφοῦ ἡ κοινωνία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄτομα, πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν ἀτόμων τὴν αἰτίαν τῆς ἀνωμαλίας καὶ ἀφοῦ τὰ ἄτομα ἐνεργοῦν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὰς συνθήκας τὰς ἐπενεργούσας ἐπὶ τοῦ ἀτόμου, τὰ αἷτια τῆς διαγωγῆς του.

Διατὶ ἄρα γε τὸ φαινόμενον αὐτὸ τοῦ ἀτόμου ποθοῦντος καὶ τείνοντος πρὸς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν καὶ ἐν τούτοις ὠθουμένου ὑπὸ ἀδήλου τινὸς δυνάμεως πρὸς τὴν σκολιάν; Ποία εἶνε ἡ ἀδήλος δύναμις; Πρέπει νὰ τὴν ἐρευνήσωμεν καὶ τὴν ἀνατάμωμεν. Ἡ ἐρευνα τοῦ προβλήματος μᾶς φέρει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀδήλος αὕτη δύναμις εἶνε ὁ ἔρωτο-οικονομικὸς συνδυασμὸς. Ἡ ἐρωτικὴ σχέσις εἶνε ἀύστηρῶς προσωπικὴ σχέσις. Ἡ οικονομικὴ ὁμως σχέσις εἶνε ἀύστηρῶς κοινωνικὴ σχέσις. Ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ καὶ αὕτη ἀτομικὴ, ἀλλὰ κατέστη συνολικὴ. Ἡ ἐρωτικὴ

ὅμως σχέσις πάντοτε ὑπῆρξεν, ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρχη ἀτομική. Ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της εἶνε ἀνεπίδεκτος τροπῆς ἐπὶ τὸ συνολικώτερον. (Ὅπως ἀνέλυσα εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, αὐτὰς τὰς δύο σχέσεις ἡμεῖς τὰς συνεζύξαμεν στενωτάτα. Ἀλλ' αἱ δύο αὐταὶ σχέσεις εἶνε ἀδιάλλακτοι πρὸς ἀλλήλας διότι εἶνε ἀντιθέτου χαρακτῆρος — ἢ μὲν προσωπική, ἢ δὲ κοινωνική. Ἡ σύζευξις των συνεπιφέρει τρομερὰν πῆλιν ἐπὶ ἀμφοτέρων καὶ ἡ πῆλις αὐτῇ αὐξάνει καθόσον αὐξάνει ἢ ἐπὶ τὸ σοσιαλιστικώτερον ἀνέλιξις τῆς κοινωνίας. Πρῶτον σύμπτωμα τῆς ἀναπορεύκτου ἀποσυνθέσεως ὑπὸ τὴν πῆλιν ταύτην εἶνε τὸ φαινόμενον ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ ὠνητοῦ ἔρωτος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ σφραγιασμοῦ τῶν γενικῶν συμφερόντων εἰς τὸ ἀτομικόν. Αὐτὸ εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ ἔρωτο-οικονομικοῦ συνδυασμοῦ. Διὰ νὰ θρέψῃ τὴν οἰκογένειάν του ὁ πατριωτικώτερος πολίτης δὲν διστάζει νὰ ζημιώσῃ τὸ δημόσιον. Διὰ νὰ μὴ ἀποθάνουν ἐκ πείνης μέγας ἀριθμὸς γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ ἦσαν σεπτὰι μητέρες, δὲν διστάζουν νὰ πωλήσουν τὴν ὑπόστασίν των. Ἡ σχέσις τῶν δύο φύλων ἔχει καταδικασθεῖ ὑπὸ τῶν αἰώνων, οἱ ὁποῖοι δὲν διέκριναν τὸν λόγον τῶν συνοδευόντων αὐτὴν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων. Τὸ καταδικαστέον εἶνε τὸ ὠνητὸν τῆς σχέσεως διότι αὐτὸ εἶνε ἡ πηγὴ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων. Τὰ εὐγενέστερα καὶ τὰ ὑψηλότερα συμβιβάζονται μετὰ τῆς ἐρωτικῆς σχέσεως, ἀλλ' ὄχι μετὰ τῆς ἔρωτο-οικονομικῆς. Ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο αὐτῶν ἀδιάλλακτων πρὸς ἀλλήλας

δυνάμεων φέρει τὸ ἐξῆς φοβερόν ἀποτέλεσμα: διὰ τὴν γυναῖκα ὁ ἔρως μεταβάλλεται εἰς οἰκονομολογίαν, διὰ τὸν ἄνδρα ἡ οἰκονομολογία μετατρέπεται εἰς ἔρωτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὄλη βιομηχανία εἶνε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν, ὁ ἀκράτητος πόθος τοῦ κέρδους, ὑπὸ τὸ ἐλατήριον τῆς ἐρωτικῆς ἀνάγκης προσέδωκεν εἰς τὴν βιομηχανίαν τὴν φάσιν τοῦ καπιταλισμοῦ. Πράγματι ὁ ἔρωτο-οικονομικὸς συνδυασμὸς εἶνε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος. Εἰς τὸν μεσαίωνα ὁ ἰππότης διεξῆγεν ἀγῶνας ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ γυναικῶν τὸν παρηκολούθουν. Αὐτὸ εἶνε εὐγενὲς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν καθ' ἣν ὁ μὲν κεφαλαιούχος ἀγωνίζεται νὰ συσσωρεύσῃ χρυσίον ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐρωτικῆς ἀνάγκης, ὁ δὲ ἐργάτης ἀγωνίζεται νὰ ἐπιτύχῃ τεμάχιον ἄρτου ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πείνης τῶν τέκνων του. Οὕτως ἡ γυνὴ κατέστη φοβερόν ὄν ἀφ' οὗ ὑπόκειται ὡς ἡ καθαυτὴ αἰτία τῆς ὄλης αὐτῆς ἐκρυθμίας καὶ δὲν εἶνε ἐπομένως ἄνευ δικαιολογίας ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ἡ γυνὴ εἶνε ἡ κρυπτομένη πηγὴ των. Ἀλλ' ἡ γυνὴ ἔγεινε τοιοῦτο φοβερόν ὄν ἀφ' ὅτου ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀφῆρεσε τὴν ἀνεξαρτησίαν της. (Ὁ γάμος ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἔρωτο-οικονομικοῦ συνδυασμοῦ καθιστᾷ ἡμᾶς ἀνικάνους ἀρροσιώσεως εἰς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου· διὰ τοῦτο καὶ οἱ πολλοὶ ἐξ ἀμαθείας κρίνουν ὅτι ὁ σοσιαλισμὸς (δηλαδή ἡ ἀρροσίωσις εἰς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου) θὰ ἐξημιώσῃ τὸν θεσμόν τοῦ γάμου. Ἀλλ' ὁ γάμος δὲν εἶνε καθόλου ἀσυμβίβαστος

μέ τήν ἀροσίωσιν εἰς τό συμφέρον τοῦ συνόλου, ἀρκεῖ νά μὴ στηρίζεται ἐπὶ οικονομικοῦ ὑπολογισμοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοῦ ἔρωτος.

Ἡ δημιουργητικότητα εἶνε ἡ κυριώτερα ἰδιότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ κοινωνία τείνει νά παράγῃ. Ὁ πόθος τοῦ κατασκευάζειν εἶνε ἐμφυτός. Ὁ ἀνθρώπος ἔχει ἀνάγκη νά καταναλίσκῃ. Παραγωγή καὶ κατανάλωσις βαδίζουν μαζί, ἀλλὰ ἡ παραγωγή προηγείται. Αὐτό εἶνε ὁ ὀργανικός νόμος τῆς κοινωνίας. Δέν εἶνε δυνατόν νά καταναλώσωμεν χωρὶς πρῶτον νά παραγάγωμεν. Ὁμαλῆς οὔσης τῆς διαρρυθμισέως ταύτης, τὸ ἀνθρώπινον γένος θὰ ἐβάδιζε πρὸς τὸν προορισμόν του. Ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν ἐμφυτον εἰς τὸν ἄνθρωπον δημιουργητικότητα. Εἰς τὴν γυναῖκα ἀπαγορεύεται νά παράγῃ, ἐπιτρέπεται ὅμως νά καταναλίσκῃ. Ἡ ἐργασία ἡ ὁποία τῆς ἐπιτρέπεται δέν εἶνε φυσικὴ ἐκδήλωσις τῆς δημιουργικῆς τῆς τάσεως, οὔτε μέτρον τῆς ἀπολαυῆς τῆς. Ἰοιουτοτρόπως προέκυψε μία παμπληθὴς τάξις ἀνθρώπινων ὄντων τὰ ὁποῖα δέν παράγουν, ἀλλὰ καταναλίσκουν, τάξις ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, εἶνε δὲ μήτηρ τοῦ ἄλλου ἡμίσεως. Ἰγυμνάσαμεν τὴν γυναῖκα νά εἶνε ἰκανή

μόνον νά λαμβάνῃ, ἀνίκανος δὲ νά δίδῃ. Τὸ ἐκάμαμεν αὐτὸ ἰδιοσυστασίαν τῆς γυναικός, καὶ ἐπειδὴ ἡ γυνὴ εἶνε μήτηρ τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἔπεται ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδιοσυστασία κληροδοτεῖται εἰς τὰ τέκνα τῆς. Ὁ κόσμος τοιουτοτρόπως εἶνε πλήρης ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ λαμβάνειν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα καὶ τοῦ δίδειν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα. Δέν εἶνε ἀπορίας ἄξιον ὅτι οὐδαμῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας βασιλεύει ἡ ἀγάπη, ἀλλὰ παντοῦ ἡ ἐχθρα καὶ ἡ κερδοσκοπία. Ἡ ψευδὴς λοιπὸν οικονομικὴ θέσις τῆς γυναικός ἐπιδρᾷ ὀλεθρίως ἐπὶ τῆς βιομηχανίας, τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐρεῦνης, καὶ τῆς προόδου διότι ἡ γυνὴ ἔχει γυμνασθῆναι νά μεριμνᾷ μόνον περὶ τῶν ἀτομικῶν χρειῶν τῆς καὶ τῶν τέχνων τῆς. Αὐτὴ δὲ ἡ τάσις ἔφερεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀροσίωσιν εἰς τὰ προσωπικά, εἰς τὴν πλεονεξίαν, εἰς τὴν πολυτέλειαν, ἀφαινομένων ὅλων τῶν ὑψηλοτέρων ὀριμῶν τῆς ἀνθρώπινης φύσεως εἰς ἀχρηστίαν. Ὁ ἐρωτο-οικονομικός συνδυασμός διατηρεῖ τὰ ἄγρια ἐνστικτα τοῦ ἀγρίου ἀτομισμού, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ ἐξωβελίζοντο. Ἰποτάσσει τὴν βιομηχανίαν εἰς τὴν σχέσιν τοῦ γάμου καὶ τὴν σχέσιν τοῦ γάμου τὴν καθιστᾷ ἐμπόριον.

Η ΓΥΝΗ ΤΟ ΜΕΓΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Ἀφ' ὅτου προέκυψε τὸ «Γυναικεῖον Κίνημα» ὁ συνδυασμός τοῦ οικονομικοῦ στοιχείου μέ τὴν μεταξὺ τῶν δύο φύλων σχέσιν ὑφίσταται πολλὰς ἀλλοιώσεις ὡσάν τρόπον τινὰ οἱ ἄνθρω-

ποι νά ἤρχισαν νά ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἂν ὁ συνδυασμός αὐτός ἦτο χρήσιμος διὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ παρελθόντος δέν εἶνε πλέον χρήσιμος διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς σήμερον. Τὸ Γυ-

ναικεῖον κίνημα εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς αὐτοσυνειδήσεως τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἡ γυνή, ἀκριβῶς ὅπως τὸ ἐργατικὸν κίνημα εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς αὐτοσυνειδήσεως τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ ἐργάτης. Ἡ αὐτοσυνειδήσις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ αὐτοσυνειδήσις τοῦ ἐργάτου εἶνε συρροή φαινομένων τεινόντων εἰς τὴν αὐτοσυνειδήσιν τῆς κοινωνίας. Ἦνε ἀνάγκη ὁμῶς νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν κοινῶν συμμέρον διὰ νὰ ὑπάρξῃ αὐτοσυνειδήσις. Ἢλα τὰ μέλη ἐνός ὀργανισμοῦ ἔχουν κοινὸν συμμέρον ἵνα ὁ ὀργανισμὸς εἶνε ὑγιής. Ἰοιουτοτρόπως ὁ ὀργανισμὸς λαμβάνει αὐτοσυνειδήσιν καὶ ἐπιδιώκει τὴν ὑγείαν του, ἐπιτυγχάνων οὕτω τὸ συμμέρον τῶν μελῶν του. Ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις βασιζέται ἐπὶ τοῦ κοινοῦ αὐτοῦ συμμέροντος. Ἡ ἀρχέγονος κοινωνία ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἄτομα ἀδιάλλακτα πρὸς ἄλληλα. Ἢτο ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐν βῆμα πρὸς ἐγκατάστασιν κοινοῦ συμμέροντος καὶ γενικῆς αὐτοσυνειδήσεως τοῦ συνόλου. Τὸ πρῶτον αὐτὸ βῆμα ὑπῆρξεν ἡ σχέσις τῆς μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον τῆς. Ἰδῶ ἔχομεν ἀμέσως δύο χωριστὰ ἄτομα ἔχοντα κοινὸν συμμέρον, παγιούμενον διὰ τῆς στοργῆς. Ἀλλ' ἡ αὐτοσυνειδήσις δὲν προχωρεῖ διὰ τῆς μητρικῆς στοργῆς· ἀπαιτεῖται νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ὁ πατὴρ εἰς τὸ κοινὸν αὐτὸ συμμέρον τῆς μητρὸς καὶ τοῦ τέκνου διὰ νὰ δοθῇ λαβὴ εἰς τὴν προχώρησιν τῆς αὐτοσυνειδήσεως ἐνός ὅλου. Ἡ μητρικὴ στοργὴ εἶνε γιγαντιαία δύναμις καὶ ἔχει δόσει ὠθησιν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς τέχνας,

διότι ὅπως εἰς τὰ ἐγκατα αὐτῆς ἡ μήτηρ περιθάλλει καὶ στεγάζει τὸ βρέφος, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἐκτὸς αὐτῆς περιβάλλον ἐξακολουθεῖ λαμβάνουσα τὴν αὐτὴν μέριμναν, περιθάλλουσα αὐτὸ διὰ τροφῆς, ἐνδυμασίας καὶ στέγης. Ἦνε ὁμῶς ἀνάγκη αὐτῇ ἡ γιγαντιαία δύναμις νὰ συμπράξῃ μετ' ἄλλας διὰ νὰ καταρρίψῃ τὴν ἀρσενικὴν ἀγριότητα. Διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο κατέστη ἐπάναγκες νὰ χάσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἡ γυνή, ὥστε ὁ ἀνὴρ νὰ ἀναγκασθῇ νὰ λάβῃ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν οἰκογένειάν του. Ἰοιουτοτρόπως τὸ κοινὸν συμμέρον ἐπεξετάθη. Ὁ ἀνὴρ ἀφῆρεσε μὲν τὴν ἐλευθερίαν τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ ἐξεύχθη εἰς τὸ ἄρμα τῆς οἰκογενειακῆς στοργῆς. Ἡ γυναικεῖα ἀνεξαρτησία ἐθυσιάσθη, ἀλλ' ὁ ἀνθρωπισμὸς ἐβάδισε κατὰ ἐν βῆμα ἐμπρός. Ὁ ἀνὴρ εἰσῆλθεν εἰς συμμετοχὴν τῆς μητρικῆς ὁράσεως πιεσθεὶς εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐρωτικῆς ἀνάγκης. Ἢτο κοινωνιολογικὴ ἀνάγκη νὰ θυσιασθῇ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς γυναικὸς διὰ νὰ ὑπηρετηθῇ μέγα συμμέρον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἰπηρετηθέντος τοῦ συμμέροντος τούτου δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος νὰ ἐξακολουθῇ ἡ γυνή ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἐξαρτήσεως. Τρομερὰ ὑπῆρξεν ἡ θυσία τῆς, ἀλλ' ὅσον τρομερὰ καὶ μακραίων, ὑπῆρξεν ἐπεισόδιον εἰς τὴν τροχίαν τῆς φύσεως. Ἢτο ὀδυνηρὸν ἐπεισόδιον, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ἐπετεύχθη εἰς μέγας σκοπὸς τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως. Ἦν ὑπέροχον φύσιν τῆς γυναικὸς τὸ ἐπεισόδιον οὐδόλως μετέβαλεν, ἀρ' ἐτέρου δὲ ἐλέπτυνε τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιρ-

ρῖψαν εἰς αὐτὸν οἰκογενειακὰς εὐθύνας. Ὁ ἐρωτο-οἰκονομικὸς συνδυασμὸς ὑποδούλωσε μὲν τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ διεκέντησε τὴν δημιουργητικότητά τοῦ ἀνδρὸς ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ κατὰ μέγα μέρος καθήκοντα μητρὸς. Ἐὐ γένος ἐκέρδησεν ἐκ τούτου, διότι ὁ ἀνὴρ ἴσως θὰ ἐξηκολούθει μέχρι σήμερον νὰ μὴ εἶνε ἄλλο τι ἢ κυνηγός, φρονεὺς καὶ καταστροφεὺς, ἡ δὲ γυνὴ θὰ ἐξηκολούθει μὲν νὰ εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ ἐνεργητικὴ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐγένετο εἰς τὸ γένος μεταβολὴ καὶ πρόοδος. Διὰ τῆς ὑποδουλώσεώς της, ὡς εἶπον, ἀνεπτύχθη εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ γυναικεῖον θέλγητρον καὶ ἀντιστοίχως πρὸς αὐτὸ διεκεντήθη ἡ ἀνδρική δημιουργητικότης. Ἐπι τόσους αἰῶνας ἡ γυνὴ ὑπέστη ὅλα τὰ μαρτύρια τῆς ὑποδουλώσεως, ἀλλ' οἷος στέφανος δόξης διὰ τὴν γυναῖκα ὅτι διὰ τῆς κολοσσιαίας αὐτῆς θυσίας κατωρθώθη ἡ ἀνάστασις τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Κατορθωθέντος τούτου ἡ ὑποδουλώσις τῆς γυναικὸς δὲν εἶνε πλέον ὑπηρετικὴ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἐπομένως ἡ γυνὴ βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐπανέρχεται εἰς τὴν περιωπὴν τῆς ἀνεξαρτησίας της. Μέγα εἶνε τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὁ ἐρωτο-οἰκονομικὸς συνδυασμὸς, ἀλλὰ μεγαλύτερον τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν εἰς αὐτόν. Ἡ μόνη ἀνησυχία μας εἶνε μήπως ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐνεργῇ καὶ φέρῃ ὅχι πλέον καλόν, ἀλλὰ κακόν. Δὲν εἶνε ὁμοίως ἀνάγκη αὐτῆς τῆς ἀνησυχίας διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἅπαξ μία ἐπίδρασις ἐξετέλεσε τὸν σκοπὸν της παύει πλέον νὰ ἐνασκήται. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐρωτο-οἰκονομικοῦ συν-

δυασμοῦ ἦτο νὰ φέρῃ τὴν αὐτοσυνειδήσιν τοῦ γένους διὰ τῆς αὐτοσυνειδήσεως ἑκατέρου τῶν φύλων, ἀκριβῶς ὅπως ὁ σκοπὸς τοῦ καπιταλισμοῦ ἦτο νὰ φέρῃ τὴν αὐτοσυνειδήσιν τοῦ γένους διὰ τῆς αὐτοσυνειδήσεως τῶν ἱερατικῶν Ἰάξεων. Ἄπαξ ἡ κοινωνία συμπληρώσῃ τὴν αὐτοσυνειδήσιν της δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ πλέον τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐρωτο-οἰκονομικοῦ συνδυασμοῦ, διότι ὁ συνδυασμὸς αὐτὸς μετ' ὀλίγον θὰ φθάσῃ εἰς στάδιον ἐνθα ἡ ἐξακολούθησις του θὰ φέρῃ περισσότερον κακὸν παρά καλόν. Ἀπαράλλακτα δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ πλέον τὴν ὑπαρξίν τοῦ καπιταλισμοῦ διότι ὁ καπιταλισμὸς μετ' ὀλίγον θὰ φθάσῃ εἰς στάδιον ἐνθα ἡ ἐξακολούθησις του θὰ φέρῃ περισσότερον κακὸν παρά καλόν. Ἰρχισαν ἤδη αἰγυναῖκες νὰ εὐρίσκουν ἀφόρητον τὸ νὰ ἐξαρτῶνται οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸν ἀνδρα καὶ καθ' ἑκάστην ἐγκαταλείπουν τὴν κατάστασιν ταύτην κηρύττουσαι τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Αὐτὸ εἶνε ἓν σημεῖον ὅτι ὁ ἐρωτο-οἰκονομικὸς συνδυασμὸς ἀρχίζει νὰ διαλύεται. Πλὴν τοῦ σημείου τούτου ἡ ἐρευνα ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ ἐρωτο-οἰκονομικὸς συνδυασμὸς ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὰ σπέρματα τῆς ἰδίας αὐτοῦ καταστροφῆς. Ἡ σφοδρότης εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθασε μέχρι τοῦδε, δυοῖν θάτερον ἢ θὰ ἀποκτηνώσῃ καὶ θὰ ἐξοντώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἢ θὰ διαλυθῇ αὐτὸς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἰδίας του ἐντάσεως. Ἀρκεῖ νὰ ἀναπολήσωμεν τί εἶνε αὐτὸς ὁ συνδυασμὸς.

Ἐὰ στοιχεῖα του τὰ ἀνελύσαμεν εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα. Κατεδείξαμεν ὅτι ἐν πρώτοις ὁ ἀνὴρ ὡς ἐκ τῆς ἐρω-

τικῆς του ὀρμῆς ὑποδουλώνει τὴν γυναῖκα. Διὰ τὴν χάσιν τὴν τρέφει καὶ κατ' ἀνάγκην τρέφει καὶ τὰ τέκνα της. Αὐτὴ εὐρίσκουσα εἰς τὸν γάμον πόρον ζωῆς γίνεται ὑπὲρ τὸ θεῖον γυναικοπρεπῆς καὶ ἐπιδρᾷ μὲ ἀϋξουσάν δύναμιν ἐπὶ τῶν ἐρωτικῶν διαθέσεων τοῦ ἀνδρός. Ἰσπερδὴ δὲ ἡ διάθεσις του αὐτὴ προσλαμβάνει οἰκονομικὸν χαρακτῆρα, προκύπτει τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἡ γυνὴ τοιοῦτοτρόπως διακεντᾷ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν πρόοδον. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγαλινώτου ἐρωτικῆς δράσεως συσσωρευομένης ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς οἰκονομικῆς ὀφειῆς τοῦ γάμου, ἀναπτύσσεται τοιαύτη ἐκτροχίασις ὥστε ἀπειλεῖται ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου ἀτομικῶς τε καὶ συνολικῶς. Ἰπίσης δὲ ἀναπτύσσονται τοιαῦτα ψυχικὰ χαρακτηριστικὰ ὥστε νὰ ἐπικρέματα ἐξόντωσις δι' ἀποκτηνώσεως. Πολιτισμοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἤκημασαν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἐρωτο-οἰκονομικοῦ συνδυασμοῦ καὶ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐξηφανίσθησαν. Ἰίς τὸν ἰδικὸν μας πολιτισμὸν ἐπιφυλάσσεται ὁ κλῆρος νὰ ἀναπτύξωμεν μίαν νέαν καὶ καλητέραν σχέσιν μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Ἡ νέα αὐτὴ σχέσις θὰ βασιζέται ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἀνθρώπων ὄχι ὡς ἀνδρῶν

ἄφ' ἐνός καὶ γυναικῶν ἄφ' ἐτέρου, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπίνων ὄντων ἄφ' ἐνός καὶ ἀνθρωπίνων ὄντων ἄφ' ἐτέρου. Δὲν τὸ διέκρινεν αὐτὸ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ μέχρι τοῦδε καὶ διὰ τοῦτο ἡ κοινωνία αὔθις καὶ αὔθις ἐξωντώθη. Ἀλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα σήμερον. Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἔχει ἤδη διακρίνει νέας δυνάμεις ὑπερτέρας τῆς ἐρωτικῆς σχέσεως. Ἢδὴ ἀνατέλλει τὸ κοινωνικὸν πνεῦμα, δυνάμει τοῦ ὁποῖου ἡ αὐτοσυνείδησις τῆς κοινωνίας εἶνε τόσῳ ζωτικῇ ὥστε σαφῶς ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι ὁ βίος δὲν εἶνε βίος ἐνόσω βασιζέται ἐπὶ τῶν σημερινῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο φύλων, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἀρχέγονοι σχέσεις. Ἰπολιτίσθημεν ἄρκετὰ ὥστε νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι ὁ οἰκονομικὸς χαρακτῆρ τοῦ γάμου εἶνε ἀποτρόπαιον. Ἐὐνοικεῖον Κίνημα εἶνε ὁ προάγγελος τοῦ νέου χαρακτῆρος τοῦ γάμου. Ἢδὲ εἶνε βιονομικὸς ὁ χαρακτῆρ του ὄχι πλέον οἰκονομικός, καθ' ὅσον αἱ γυναῖκες γίνονται ἀνεξάρτητοι. Ἀντιστοίχως γίνεται δυνατὴ καὶ ἡ σοσιαλιστικὴ ὀργάνωσις τῆς βιομηχανίας. Παραλλήλως δὲ γίνεται βαθμηδὸν ἐφικτὴ μία νέα ἔνωσις ἀνδρός καὶ γυναικός-ἔνωσις οἷαν ὁ κόσμος πρό πολλοῦ ὠνειρεύθη, ἀλλὰ ἀκόμη δὲν ἐπραγματοποίησεν.

ΒΑΘΜΙΑΙΑ ΑΝΑΝΗΨΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

Ἡ οἰκονομικὴ βᾶσις ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ θέσις τῆς γυναικός ἀλλοιοῦται καθ' ἐκάστην καὶ τοῦτο τὸ μαρτυροῦν ποικίλα φαινόμενα τοῦ καθημερινοῦ βίου. Πράγματι εἶνε μακρὸς χρόνος ἄφ' ὅτου συντελεῖται ἡ

βαθμιαία ἀνάνηψις τοῦ ἀνθρωπίνου θήλεος. Ἰδίως τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας, τὸ μὲν ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἰδιοσυγκρασίας, τὸ δὲ ἐκ τῶν παραδόσεων καὶ τοῦ δημοκρατισμοῦ. Καίτοι οἱ δημοκρατικοὶ

θεσμοὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐκπροσωποῦνται ὑπὸ ἀνδρῶν, ἐντούτοις ὁ χαρακτήρ τὸν ὁποῖον παρήγαγον μεταδίδεται κληρονομικῶς καὶ εἰς τὰς θυγατέρας των. Αἱ ἀμερικανίδες καὶ αἱ ἀγγλίδες εἶνε σθεναρώτεραι, εὐλυγιστότεραι καὶ κοινωνικώτεραι παρ' ὅσον ἦσαν πρὸ πενήντα ἐτῶν. Ἰῆς ὀκτῶ Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς αἱ γυναῖκες ἔχουν δικαίωμα ψήφου πλήρες καὶ εἰς εἰκοσιτέσσαρας μερικῶν. Ἰῆς τὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ δράματα οἱ γυναικεῖοι τύποι εἶνε ὅλως διάφοροι καθ' ὅλα. (1) ψευδῆς αἰσθηματισμός, ἡ ἐπίπλαστος λεπτότης, ἡ προσποιητὴ ταπεινοφροσύνη, τὰ πλαστά φιλοφρονήματα, ὅλα αὐτὰ ἐκλείπουν. (2) μυθιστοριογράφος κατ' ἀνάγκην φωτογραφεῖ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐποχῆς του. Ἐὰν χαρακτηριστικὰ τῶν γυναικῶν, τὰς ὁποίας μᾶς εἰσάγει σήμερον, εἶνε ἠρωισμός, ἀντοχή, σθένος, πρακτικότης καὶ ταχύτης ἐκτελέσεως καλῶς καταρτισθέντος σχεδίου. Αἱ γυναῖκες προχωροῦν στερεῶς εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ ἐπαγγέλματα. Αἱ νεάνιδες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιμένουν νὰ διάγουν ἀνεξαρτήτως τῶν κρίσεων οἰουδήποτε ἀνδρὸς ἢ οἰασδήποτε γυναικὸς καὶ νὰ τέμνουν ἴδιον στάδιον ἔστω καὶ προσκαίρως. Ἢ παρατηρουμένη αὕτη μεταβολὴ δὲν ἀντιστρατεύεται ποσῶς κατὰ τῶν ἀληθῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων, ἀλλὰ μόνον κατὰ τῆς οἰκονομικῆς βάσεως τῆς οἰκογενείας. Διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ δεσμοὶ μεταξὺ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς, πατρὸς καὶ θυγατρὸς, βαθμηδὸν χαλαροῦνται ἐφ' ὅσον στηρίζονται ἐπὶ τῆς οἰκονο-

μικῆς βάσεως, κραταιοῦνται δὲ ἐφ' ὅσον στηρίζονται ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ πνεύματος. Αἱ γυναῖκες σήμερον ποθοῦν νὰ ἐργάζωνται διότι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ ἐργασία δὲν εἶνε μέθοδος βιοπορισμοῦ, ἀλλὰ ἐνάσκησις ἀνθρωπίνης λειτουργίας ἀνευ τῆς ὁποίας θὰ ἔπαυεν ὁ ἀνθρωπισμός μας. (3) οἱ μόνον εἰς τὰς πτωχὰς τάξεις παρατηρεῖται αὕτη ἡ τάσις τῶν νεανίδων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πλουσίας. Αἱ νεάνιδες τῶν πλουσίων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αἰσθάνονται τὸν βίον ἀβίωτον ἀνευ ἔργου τινός.

Ἰαλαιαὶ προλήψεις διαχωρίζουν τὰ ἔργα εἰς γυναικεῖα καὶ εἰς ἀνδρικά. Αὕτη ἡ διάκρισις τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων βαθμηδὸν ἐκλείπει. Ἀδιακρίτως αἱ νεάνιδες ἐπιδίδονται εἰς πᾶν εἶδος ἐπαγγέλματος χωρὶς ποσῶς νὰ ἀλλοιοῦνται ἐπὶ τὸ ἀνδρικώτερον, οὔτε φυσιολογικῶς, οὔτε ψυχολογικῶς. Παραλλήλως πρὸς τὴν προϊούσαν αὐτὴν τάσιν προβαίνει καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς αὐτοσυνειδήσεως τῆς κοινωνίας, ἐξ οὗ καὶ ἀνατέλλει τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης, τοῦ διεθνισμοῦ, τῆς συμπαθείας ὑπὲρ τῶν ἄλλων, τῆς συναδελφωσύνης.

Ἰράγματι ὁ κόσμος χάρις εἰς τὰς ἐρευνέσεις καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τείνει νὰ ἀποβῆ μία ἐνότης ὀργανικῶν, ἀλληλεξαρτήτων ἀτόμων. Ἢ ἀνθρωπίνη πρόοδος συνίσταται εἰς τὴν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν διὰ σωματείων, συνδέσμων, λυκείων, ἐταιρειῶν, λεσχῶν. Σπούδαῖον κοινωνιολογικὸν φαινόμενον εἶνε ἡ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐμφάνισις γυναικείων λεσχῶν καὶ λυκείων. Ἰνόςω αἱ γυναῖκες δὲν μετέχουν αὐτῶν τῶν ὀργανώ-

σεων, δὲν μετέχουν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἡ σχέσις των μετὴν κοινωνίαν μέχρι τοῦδε ὑπῆρξεν αὐστηρῶς ἀτομική, καίτοι ὑπῆρξαν μητέρες τῶν δημιουργῶν τῆς κοινωνίας. Βεβαίως εἶνε ἡρωϊσμός τὴν σήμερον διὰ μίαν γυναῖκα νὰ ἀπορασίῃ νὰ τᾶμῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἀνεξαρτησίας. Πόσης κατακραυγῆς, γελοιοποιήσεως, περιφρονήσεως ἔγειναν θυμάτα αἱ πρῶται γυναῖκες αἱ ὁποῖαι κατέκτησαν τὴν ἀθανασίαν των διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ των. Διὰ τὰς πρῶτας ἐκεῖνας γυναῖκας αἱ ὁποῖαι ἐσπούδασαν τὴν ἰατρικὴν διὰ νὰ τὴν ἐξασκήσουν ὡς ἐπάγγελμα ὑπάρ-

χει ἀγῆρως δόξα, ἢ ἀδοξία μόνον μένει διὰ τοὺς ἄνδρας οἱ ὁποῖοι τὰς ἐχλεύασαν καὶ τὰς ἐπολέμησαν.

Ἰῆνε ἀναμνησθῆναι λοιπὸν ὅτι αἱ γυναῖκες τὴν σήμερον ἀκατανικήτως προχωροῦν εἰς τὴν πρόδον τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως μετὰ ἢ ἄνευ τῆς ἐπιδοκίμασίας καὶ βοήθειας τῶν ἀνδρῶν καὶ μεθ' ὅλην τὴν ὀλιβερὰν ἐκείνην καὶ ἄκριτον ἀντίστασιν τὴν ὁποῖαν ἀντιτάσσουν κατὰ τοῦ Ἰουναίου Κινήματος ἀρκεταὶ γυναῖκες ὡσανεὶ ἀπέστεργον τὴν ἀνάστασιν τοῦ φύλου εἰς τὸ ὅποσον ἀνήκουν.

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΟΣ

Ἰσχυρίζονται πολλοὶ ὅτι ἡ σημερινὴ κατάστασις εὐνοεῖ τὴν μητρότητα, ἀλλ' εἶνε γνωστὸν ὅτι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν οἰκονομικῶν συνθήκων τῆς ἐποχῆς μας, ὀλίγαι μητέρες εἶνε αἱ ὁποῖαι δὲν θεωροῦν τὰ τέκνα των δυσβάστακτα βάρη. Ἡ σημερινὴ κατάστασις ἀπ' ἐναντίας εἶνε δυσμενῆς πρὸς τὴν μητρότητα, διότι ἡ μητρότης ἀφαιρεῖ στοιχεῖα τινὰ τῆς ἐλκτικῆς γυναικείας δυνάμεως καὶ ὡς εἶδομεν αὐτὴ ἢ ἐλκτικὴ δύναμις εἶνε τὸ μόνον οἰκονομικὸν συμφέρον τῆς γυναικός σήμερον. Τοῦτο δὲ ἀληθεύει ὅχι μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἰργατικὰς Τάξεις, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς τάξεις τῶν πλουσίων. Αἱ θυγατέρες καὶ σύζυγοι τῶν πλουσίων ἀπὸ νηπιότητος μέχρι γῆρατος διάγουν βίαν ἀπολύτως μὴ παραγωγικὴν καὶ αἱ πλούσιαι γυναῖκες ἐπομένως ἐξαρτῶνται οἰκονομικῶς ἀπὸ τοὺς ἄνδρας πολὺ περισσότερον παρὰ

αἱ πτωχαί. Ἡ προῖξ εἶνε σφραγίς καὶ ἀπόδειξις τῆς γυναικείας ἐξαρτήσεως ἀπὸ τὸν ἄνδρα οἰκονομικῶς. Ἡ προῖξ ἔχει αὐτὴν τὴν σημασίαν, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ παράγῃ, ἀλλὰ τῆς ἐπιτρέπεται νὰ καταναλίσκῃ. Ὁ σκοπὸς ἐπομένως τῆς μητρότητος οὐδόλως ἐξυπηρετεῖται, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξυπηρετεῖται ὁ σκοπὸς τῆς ἀπολαύσεως. Ὑπάρχει μίαν ἄκρα περίπτωσιν συνισταμένη εἰς τὴν γνωστὴν κοινωνικὴν πληγὴν, ἢ ὁποῖα ἐξεικονίζει τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, διότι δὲν ὑπάρχει τι τὸ ὅποσον περισσότερον νὰ ἀντιστρατεύεται κατὰ τοῦ σκοποῦ τῆς μητρότητος. Ἡ ἄκρα αὐτὴ περίπτωσις διαφέρει κατὰ βαθμὸν ἀπὸ τὸν σημερινὸν οἰκονομικὸν χαρακτῆρα τοῦ γάμου, ἀλλὰ δὲν διαφέρει κατ' εἶδος. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάγκη φέρει ὑπερβολικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνομοιοτήτων μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ

γυναικός. Ἡ ὑπερβολικὴ αὐτὴ ἀνάπτυξις τῶν ἀνομοιοτήτων φέρει πληγὰς ἀτομικὰς καὶ κοινωνικὰς.

Τὸ θέμα τοῦτο εἶνε ὑπερτάτης σπουδαιότητος, εἶνε ὁμῶς θέμα τὸ ὁποῖον ἀντιθέτως πρὸς τὴν μεγάλην του σπουδαιότητα, ἔτυχεν ἐλαχίστης προσοχῆς. Οὐδεὶς πράγματι τόλμησεν νὰ τὸ θίξῃ, διότι εἶνε φοβερὰ περιχαρακωμένον ἀπὸ ἰσχυροτάτας προλήψεις. Τὸ ζήτημα τῆς μητρότητος εἶνε τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀνερευνητῶς τὸ λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς προηγουμένας γενεάς καὶ τὸ παραδίδομεν εἰς τὰς ἐπερχομένας ἄθικτον. Τὸ μητρικὸν φίλτρον εἶνε ἰσχυρότερον εἰς τὰ ἀνθρώπινα ὄντα παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο γένος, διότι ἀρχαιοτέρον μὲν ἦτο στενωῶς συνδεδεμένον μὲ τὴν θρησκείαν τοῦ γένους, ἔπειτα συνδέεται μὲ οἰκονομικὰ συμφέροντα ὅχι μόνον διαρκούσης τῆς ζωῆς ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον λόγῳ κληρονομίας. Ἔλος περὶ τὸ θέμα τῆς μητρότητος ἔχουν κρυσταλλωθῆ ἰσχυροὶ παραδόσεις, οἰκονομικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀνάγκαι, φυσιολογικαὶ καὶ οἰκογενειακαὶ συνήθειαι, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων πᾶσα ἔρευνα τοῦ θέματος ἀπαγορεύεται. Ἡ μήτηρ εἶνε ἡ ἰσχυροτέρα δύναμις εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν παντός ἀνθρώπου. Τὸ ὁρμέφυτον αὐτὸ εἶνε μεγάλη ἀλήθεια, ἀλλὰ περὶ αὐτὸ ἔχει προκύψει μεγάλη μάζα ψευδῶν καὶ παραλογισμῶν ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πάντοτε συσκοτίζουν καὶ ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον τῶν μεγάλων ἀληθειῶν. Ἐνῶ λοιπὸν ἀφ' ἑνὸς ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἱερότητα τῆς μητρός, ἀφ' ἑτέρου κρίνομεν ὅτι ἐπιβάλλεται ἔ-

ρευνα τῶν περιστοιχουσῶν τὸ θέμα προλήψεων. Ἡ μητρότης πρέπει νὰ κριθῆ κατὰ λόγον τῆς ὑπηρεσίας τὴν ὁποῖαν παρέχει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. (1) μέγας σκοπὸς τῆς μητρότητος εἶνε νὰ μᾶς δόσῃ ἐν ἀνθρώπινον ὄν ὑπέρτερον τῶν γονέων του. Ἡ μητρικὴ μέριμνα τοῦ ἐμβρύου ἐπεκτεινόμενη εἰς τὴν μέριμναν αὐτοῦ μετὰ τὴν γέννησιν εἶνε ἡ μία ἀπὸ τὰς δύο μεθόδους πρὸς πραγματοποιήσιν αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Ἡ ἄλλη μέθοδος εἶνε ἡ ἀνατροφή καὶ παιδεία. Καὶ αἱ δύο ἄλλοτε ἦσαν ἀτομικὴ μέριμνα τῆς μητρός. Σήμερον ὁμῶς ἡ παιδεία καὶ ἐν μέρει ἡ ἀνατροφή εἶνε συνολικὴ μέριμνα τῆς κοινωνίας. Ἐὰ τέκνα τοῦ ἀνθρώπου ἔχουν ἀνάγκην τῆς μερίμνης πολλῶν ἄλλων πλὴν τῆς μητρός των. Τὴν σήμερον εἶνε συμφερότερον εἰς ἐν νήπιον νὰ εὐρεθῆ ἀνευ γονέων ἐν μέσῳ μιᾶς μεγαλουπόλεως, παρὰ εἰς μικρὸν ἀπολίτιστον τύπον μετὰ φιλοστόργων γονέων. Ἰὴς τὴν ἀτομικὴν ἀρμοδιότητα τῆς μητρότητος μένει ἡ μέριμνα τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἀνατροφῆς. Ἀρὰ γε γίνεται ἡ μέριμνα αὐτὴ ἀρκετὰ τελεσφόρος ὥστε τὸ τέκνον νὰ λάβῃ ὅλον τὸ ὄφελος τὸ ὁποῖον τοῦ ὀφείλεται; Τὸ ὅτι ἡ μήτηρ εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον θήλεια ὡς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς τῆς ἐξαρτήσεως ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἐμποδίζει τὴν τελεσφόρον ἐπὶ τοῦ τέκνου τῆς μέριμναν εἶνε ἀληθῶς ἀπαισία παραδοξολογία. Ἰὴνε τόσον πολὺ γυνὴ ὥστε δὲν δύναται νὰ εἶνε τελεία μήτηρ. Ἐν πρώτοις μικρῶσμοι, λεπτοφυεῖς γυναῖκες δὲν τίκτουں καλοσχηματισμένα, σθεναρὰ τέκνα. Ὁ κόσμος εἶνε γεμάτος ἀπὸ μι-

λάσθυνα, στρεβλά, ήλίθια βρέφη και από εξηντλημένας, νευρικές, προώρως γηρασάσας μητέρας.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς μητρικῆς μερίμνης — εἰς τὴν ἀνατροφὴν. Ὅταν συναντήσωμεν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔχει χαρακτῆρα καὶ ἀρχὰς ἀμέσως λέγομεν κατὰ νοῦν ὅτι θὰ εἶχε καλὴν μητέρα. Συνήθως ἡ ἀξία τῶν δημοσίων ἀνδρῶν ἀποδίδεται εἰς τὴν μητρικὴν ἐπιρροήν. Ὅταν ὅμως συναντήσωμεν ἄνθρωπον ἀνευ ἀρχῶν, ἀνευ χαρακτῆρος, ἀνευ ἀξίας, οὐδεὶς σκέπτεται νὰ ἀποδόσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς πλημμελεῖ μητρικὴν ἀνατροφὴν. Οὐδεὶς τοιαῦτὰ νὰ κηρύξῃ ὅτι τὸ ποιὸν τῆς μητρικῆς μερίμνης καὶ ἐπιρροῆς πρέπει νὰ βελτιωθῇ διὰ νὰ προκύψουν ἄνθρωποι μὲ χαρακτῆρα μὲ ἀρχὰς καὶ μὲ ἀξίαν. Ἴν τούτοις εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι ὁ κύριος παράγων τῆς ἀνατροφῆς εἶνε ἡ μήτηρ ὅπως εἶνε καὶ τῆς γεννήσεως. Διὰ νὰ εἶνε μία μήτηρ ἀρτία πρέπει νὰ ἐπιτυγχάνωνται τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα 1) νὰ γεννῶνται τέκνα σῶα καὶ ὑπέρτερα τῶν γονέων σωματικῶς καὶ ἠθικῶς 2) νὰ λάβουν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς προσήκουσαν διεύθυνσιν αἱ σωματικαὶ καὶ διανοητικαὶ λειτουργίαι τοῦ τέκνου, ὥστε ἐκάστη γενεὰ νὰ εἶνε καλητέρα τῆς προηγουμένης. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα δὲν τὰ βλέπομεν ἐπομένως ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν ὅτι ἡ μητρικὴ μερίμνα καὶ ἀνατροφὴ δὲν εἶνε τελεσφόρος. Καὶ δὲν εἶνε παράδοξον ἀφοῦ ἡ μήτηρ ἀποκλείεται ἀπὸ τοῦ νὰ προνοῇ διὰ τὰ τέκνα ἐξ ἰδίας αὐτῆς ἀνεξαρτήτου δράσεως. Ὅχι μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ ἡ γυνὴ εἶνε καταδικασμένη νὰ μὴ λαμβάνῃ καμμίαν

γνώσιν περὶ τῶν λειτουργιῶν τῆς μητρότητος καὶ μόνον νὰ καταρτίζῃ ἑαυτὴν οὕτως ὥστε νὰ ἐλκύῃ τὸ ἀντίθετον φῶλον χάριν οἰκονομικῶν λόγων ἢ τὸ πολὺ χάριν ἀμοιβαίας εὐδαιμονίας, ἀλλ' ὄχι χάριν μητρότητος. Τί θὰ ἐλέγομεν ἂν εἰς τὴν σχολὴν τῶν εὐελπίδων, ἢ εἰς τοὺς στρατῶνας ἐπιμελῶς παρελείπετο πᾶσα διδασκαλία περὶ πολεμικῆς τέχνης μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς μάχης; Ἴντούτοις ἀνάλογον εἶνε τὸ συμβαῖνον εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων. Ἐπιμελῶς παραλείπεται πᾶσα διδασκαλία περὶ τῶν λειτουργιῶν τῆς μητρότητος. Ἡ σπουδαιότητα αὐτῆ καὶ θαυμασιωτάτη πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων λειτουργιῶν ἀφίνεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν εἰς χεῖρας ἀδιδάκτων καὶ ἀπολύτως ἀμορφῶτων μητέρων. Τὸ μητρικὸν φίλτρον δὲν ἀρκεῖ μόνον. Αὐτὸ πρέπει μόνον νὰ ὑπολογίζεται ὡς μέσον πρὸς ἓνα σκοπόν. Ἡ ἀνθρωπίνη μήτηρ εὐδοκιμεῖ ὄχι δυνάμει τοῦ ζώωδους ἐνστικτοῦ, ἀλλὰ δυνάμει τῆς καλλιεργημένης νοημοσύνης καὶ θελήσεως δι' ὧν ρυθμίζει καὶ τροποποιεῖ αὐτὰ ταῦτα τὰ ἐνστικτα τὰ ὅποια ἐδέσποζον αὐτῆς πρὶν καλλιεργηθῆ ἢ νοημοσύνη τῆς καὶ ἡ θέλησίς τῆς. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐπετρέπη ποτὲ εἰς τὴν γυναῖκα ἡ καλλιέργεια νοημοσύνης καὶ θελήσεως· κατὰ συνέπειαν τὰ τέκνα τῆς ἀνθρωπότητος γεννῶνται εἰς τὰς ἀγκάλας μητέρων ἀξέστων, συρομένων μόνον ἀπὸ τὸ ζώωδες ἐνστικτον τὸ ὅποῖον συνίσταται εἰς τὸ τυφλὸν ἀρωσιωμένον πάθος πάσης μητρὸς διὰ τὸ τέκνον τῆς. Ἀπίδειξις ὅτι τὸ μητρικὸν ἐνστικτον δὲν ἀρκεῖ εἶνε ὅτι ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς

νηπιαγωγίας κατασκευάζονται τεχνη-
τῶς διὰ τῆς ἀνδρικής βιομηχανίας.

Διὰ τὴν ἐξάσκησιν παντός ἔργου
θεωρεῖται ἀπαραίτητος μία περίοδος
προπαρασκευῆς καὶ ἀποκτήσεως προ-
σόντων. Διὰ τὴν μητέρα ἢ ὅποια ἔχει
τὴν εὐθύνην ζωῆς καὶ θανάτου ὀλο-
κλήρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους οὔτε ἡ

ἐλαχίστη προπαρασκευὴ θεωρεῖται ἀ-
ναγκαία. Ἴάν κρίνωμεν ἀπὸ τὰ ἀπο-
τελέσματα, βεβαίως ἡ ὕσσια εἰς τὴν
ὁποίαν ὑποβάλλονται αἱ γυναῖκες διὰ
τὰ ἔργα τῆς μητρότητος ὑπὸ τὰς πα-
ρούσας συνθήκας, εἶνε ὕσσια ὅλως
ματαία.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΑΜΟΣ

Κατελείχθη εἰς τὸ προηγούμενον
ἄρθρον ὅτι τὸ ἔργον τῆς μητρότητος
διεξάγεται ἀτελῶς καὶ ἀνεπαρκῶς.
Πταίει ἡ μήτηρ, πταίει ὁ πατήρ, πταίει
ἡ κοινωνία διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν ταύτην
τῆς μητρικῆς λειτουργίας; Ἴς πταίει;
Ἴν πρώτοις ἡ μητρικὴ λειτουργία ἐξαρ-
τᾶται ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τοῦ συζύγου.
Ἄλλὰ πῶς εἶνε δυνατόν ἡ ἀδαῆς νεάνις
νὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκλέξῃ τὸν πατέρα
τῶν τέκνων τῆς; Μόνον ἐν περιπτώσει
κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς
γῆς ἄνδρες ἄξιοι νὰ γίνουν πατέρες
ἀρτίων τέκνων, μόνον ἐν ταιαύτῃ πε-
ριπτώσει μία γυνὴ ἠδύνατο νὰ δικαιο-
λογηθῇ ὅτι δὲν ἔκαμε καλὴν ἐκλογὴν
συζύγου. Ὅλοι αἱ νεάνιδες γυμνάζον-
ται μόνον νὰ ἐκλέγουν συζύγους ἐξ
οἰκονομικοῦ ὑπολογισμοῦ. Ἢ σαθρὰ
αὕτη κατάστασις δὲν δύναται νὰ διαρ-
κέσῃ. Δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι συνειθί-
σαντες εἰς τὴν σαθρότητα δὲν ἀντι-
λαμβάνονται βελτίωσιν πραγμάτων.
Ἴντούτοις ἡ πρόοδος εἶνε τὸ πρῶτον
καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦ ἀνθρώπου
ὁ προσρισμός δὲν εἶνε μόνον νὰ ζῇ, ἀλ-
λὰ καὶ νὰ αὐξάνῃ καὶ νὰ βαδίζῃ πρὸς
ἐν ἰδανικόν. Ἴάν ἀποκρούωμεν τὴν
ιδέαν τῆς προόδου καὶ τῆς τελειοποιή-

σεως, τότε ὅπως εἶμεθα, εἶμεθα καλὴ.
Ἴσως ἐρωτήσῃ τις, τί ἐστὶ πρόοδος;
Πρόοδος ἀφ' ἐνός εἶνε συντήρησις τῆς
ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ ἀτόμου
καὶ τῆς κοινωνίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὀρ-
γανικὴ ἀνάπτυξις τῆς κοινωνίας. Πρέ-
πει λοιπὸν νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι τὸ πρῶ-
τον καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ πρό-
οδος. Προσέτι δὲ καὶ τοῦτο πρέπει νὰ
ἐνθυμώμεθα. Ὅτι δὲν ἔπεται ὅτι μία
κατάστασις πραγμάτων εἶνε ὀρθὴ μόνον
καὶ μόνον διότι μᾶς ἀρέσει. Ἴρευν-
νήσωμεν ἤδη. Ἢ οἰκογένεια ὅπως εἶνε
συντεταγμένη σήμερον ἐπὶ τῆ βάσει
τῆς οἰκονομικῆς ὑποδουλώσεως τῆς
γυναϊκῆς συντελεῖ ποσῶς εἰς τὴν συντή-
ρησιν τῆς ὑγείας καὶ εὐημερίας τοῦ
ἀτόμου; Ὅχι. Ἄλλὰ ἡ παροῦσα κα-
τάστασις πραγμάτων μᾶς ἀρέσει, μᾶς
ἐμπνέει στοργὴν καὶ σεβασμόν. Ἢ οἰ-
κογένεια εἶνε ὠραῖον πρᾶγμα. Ναί,
ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι διὰ τοῦτο εἶνε
ὀρθὴ ἡ παροῦσα κατάστασις. Ἴάν
ἀποδειχθῇ ὅτι ἄλλη τις κατάστασις
ἐγγυᾶται τὴν πρόοδον, προφανῶς
αὕτη ἡ ἄλλη κατάστασις εἶνε ἡ ὀρθὴ
καὶ πρέπει νὰ μᾶς ἀρέσῃ περισσό-
τερον. Συνήθως συγχέομεν τὰς δύο
ἐννοίας Οἰκογένεια καὶ Γάμος, ἀλλ'

ἄλλος εἶνε ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας καὶ ἄλλος ὁ θεσμός τοῦ γάμου. (1) γάμος εἶνε τύπος ἐνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀναγνωριζόμενος ὑπὸ τῆς κοινωνίας. Ἰῶνε σχέσις συναπαγομένη ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις καὶ μολοντι τὴν κατεστήσαμεν οἰκονομικὴν, ἐντούτοις οὐσιαστικῶς δὲν εἶνε οἰκονομικὴ ἢ σχέσις αὐτῆ. Ἡ οἰκογένεια, ἀπὸ τῆς ποιικενικῆς ἢ δὴ ἐποχῆς ἐπαυσε νὰ ἔχη σπουδαιότητα ὡς θεσμός. Ἡ οἰκογένεια εἶνε ἐκλείπον λείψανον τῆς ἀρχαίου κοινωνικῆς διαρρυθμίσεως. Ὁ γάμος εἶνε αὐξουσα ἀνάπτυξις πλήρους κοινωνικοῦ βίου. Ὅχι μόνον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ταύτης μετὰ τὸ τῶν δύο θεσμῶν, ἀλλ' ἀπεναντίας ὑπάρχει διάστασις μετὰ τὸ αὐτῶν. (2) θεσμός τοῦ γάμου ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀνεπτύχθη καὶ ἐκραταιώθη ὑπὸ ἐποφιν κοινωνικῆς σπουδαιότητος καθέσσαν ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας ἐμειώθη καὶ ἐξηρανώθη. Σήμερον ὁ οἰκονομικὸς χαρακτήρ τῆς οἰκογενείας βαθμηδὸν ἐξοβελίζεται καὶ ἀντιστοίχως ἀναπτύσσεται ὁ χαρακτήρ αὐτῆς ὡς καθαρῶς σχέσις μετὰ τῶν δύο φύλων. Παντοῦ ὁ κόσμος σήμερον ζητεῖ νὰ ἰδῇ εὐγενῆ τινα τύπον ἐνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ ἀντιστοίχως ἀποκρούει τὴν ὑπάρχουσαν οἰκονομικὴν ἔνωσιν. Ἐὐπεὶ τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ἡ μονογαμικὴ σχέσις τὴν ὁποίαν ἡ πείρα τοῦ γένους μᾶς ἀπεκάλυψεν ὡς τὴν συμφερωτέραν παρακωλύεται ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν διατήρησιν τοῦ ἐώλου τύπου τῆς οἰκογενείας. Ἰσκάστη ἀνατέλλουσα γενεὰ ἔχει ἰδανικὰ ὑψηλότερα περὶ τοῦ γάμου ὡς περὶ συμβιώσεως δύο ἀφρωσιωμένων συντρέ-

φῶν. Ἡ νεάνις ἢ ὁποία πρόκειται νὰ συζήσῃ μετὰ τὸν ἐκλεκτὸν τῆς καρδίας τῆς ἀποτροπιάζεται τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας.

Ἰῶπον ὅτι ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας οὐδόλως ταυτίζεται μετὰ τὸν θεσμόν τοῦ γάμου. Ἀφ' ἑτέρου ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία οὐδ' ὅλως ταυτίζεται εἴτε μετὰ τὸν ἕνα, εἴτε μετὰ τὸν ἄλλον ἐκ τῶν δύο θεσμῶν. Ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία εἶνε ἀπλῶς οἶκημα ἐνὸς ἢ δύο ἢ χιλίων προσώπων. Ἡ κυψέλη εἶνε ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία τῶν μελισσῶν, ὅπως ἡ φωλεὰ εἶνε ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία τῶν πτηνῶν. Ἐὐπεὶ τὸ μητρικὸν ἐνστικτὸν ζητεῖ στέγην διὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ νεογνά καθ' ὅν χρόνον ἡ μήτηρ ἐξέρχεται εἰς ἐπίτευξιν τροφῆς. Ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία εἶνε ὄρμος ἀσφαλείας, ἡσυχίας, θερμάνσεως, εἰρήνης, τροφῆς καὶ ὕπνου. Καταρύγιον ἐνθα τὰ νεῦρα ἀναπαύονται ἀπὸ τὴν διηνεκὴ χάλαζαν τῶν ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων. Μετὰ τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν συνδέονται τρυφεραὶ παραδέσεις καὶ τὴν καθιστοῦν ποθητήν. Ἐπὶ τῶν βαθυτάτων τούτων θεμελίωσιν ἐκτίσαμεν ὅλ' κληρον οἰκοδομημα ἐθίμων, νόμων καὶ ἐξέσεων δὲν εἶνε ἐπομένως ἀπορίας ἄξιον ὅτι τῶν δυσσαπλάκτως ἔχομεν πρὸς τὴν γοητείαν τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.

Ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία ὅμως δὲν εἶνε συντελεστικὴ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἰῶνε ἀληθῆς ὅτι ἐπιστήμη, καλλιτεχνία, κυβερνητικὴ τέχνη, ἐκπαίδευσις, βιομηχανία, ὅλα ἔχουν τὴν κοιτίδα των εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν, ἀλλὰ θὰ ἔχουν καὶ τὸν τάφον των εἰς αὐτὴν ἐὰν μείνουσιν ἐκεῖ. Μόνον καθέσσαν ὁρῶμεν ἐκτὸς τῆς

οικογενειακῆς ἐστίας καθιστάμεθα ἀνθρωπιστικῶς ἀνεπτυγμένοι, πολιτισμένοι, κοινωνικοί. Ἡ μεταβολὴ τῆς οικονομικῆς θέσεως τῆς γυναικὸς ἀπὸ ἐξαρτήσεως εἰς ἀνεξαρτησίαν, κατ'

ἀνάγκην ἢ ἀ συνεπιφέρῃ καὶ διαρρυθμισιν τῶν οικογενειακῶν αὐτῆς συμφερόντων καὶ βιομηχανιῶν πρὸς μέγα ὄφελος τοῦ γένους μας.

ΤΑ ΟΙΚΙΑΚΑ ΕΡΓΑ

Μία ἀπὸ τὰς συνεπειὰς τοῦ διαφορισμοῦ τῶν ἔργων εἰς ἔργα γυναικεῖα καὶ ἔργα ἀνδρική, εἶνε καὶ ἡ ἐπικράτησις σφαλερῶν μεθόδων τροφῆς. Διότι ὅλα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν οικογενειακὴν ἐστίαν τὰ θεωροῦμεν ἐπαρχίαν τῆς γυναικὸς, ἐνῶ ὅλα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον τὰ θεωροῦμεν ἐπαρχίαν τοῦ ἀνδρός. Εἰς τὰ τῆς οικογενειακῆς ἐστίας περιλαμβάνεται καὶ ἡ παρασκευὴ τῶν τροφίμων καὶ ἔχομεν καταδικάσει τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ἀσχολίαν ταύτην, ὡσανεὶ ἡ ἀσχολία αὕτη ἦτο θηλείας φύσεως. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης συνέβη ὅτι ἡ γυνὴ διὰ νὰ εὐχαριστῇ τὸν ἄνδρα κατέβαλεν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἰδιάζουσαν προσοχὴν εἰς τὸ νὰ προπαρασκευάζῃ ἀρεστὰ ἐδέσματα. Τοιοῦτο τρῖπως ἀνεπτύχθη ὁ λουκουλισμὸς, ὅστις εἶνε μία ἀπὸ τὰς δεινὰς πληγὰς τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ ἔργον τῆς διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε μὲ τὴν θήλειαν φύσιν, ἀλλὰ δέον νὰ ἀνατεθῇ εἰς εἰδήμονας, εἰδικῶς γυμναζομένους ἐπὶ τούτῳ εἴτε ἄνδρας εἴτε γυναῖκας καὶ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὰς λειτουργίας τῆς οικογενειακῆς ἐστίας. Εἶνε καιρὸς ἡ γυνὴ νὰ ἴσταται παρὰ τὸν σύζυγόν της ὡς σύντροφος τῆς ψυχῆς του, ὄχι ὡς ὑπηρέτρια τοῦ σώ-

ματός του. Ἡ μαγειρικὴ πρέπει νὰ καταστῇ ἐπάγγελμα ὅπως ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα τὰ ἀπαιτοῦντα ἀπόκτησιν πείρας καὶ προσόντων καὶ πρέπει νὰ ἀναχθῇ εἰς περιωπὴν ἐλευθερίου ἐπαγγέλματος, γενναίως ἀμειβομένου, ὥστε ἄνδρες καὶ γυναῖκες νὰ καταρτίζονται μάγειροι ὅπως καταρτίζονται μουσικοί, ἢ φαρμακοποιοί, ἢ ξυλουργοί. Τὸ μαγειρεῦν εἶνε κοινωνικὴ λειτουργία ἐνῶ τὸ τρώγειν εἶνε ἀτομικὴ. Ἄλλ' οὔτε τὸ μαγειρεῦν, οὔτε τὸ τρώγειν εἶνε οικογενειακὴ λειτουργία. Τὸ ὅτι ἐκπαλαί ἐγένετο ἡ μαγειρικὴ κατ' οἶκον δὲν ἀποδεικνύει ὅτι τὸ μαγειρεῦν εἶνε οἰκιακὴ λειτουργία, ὅπως τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὑφαντουργία, ἡ ἄρτοποιία καὶ ἡ σαπωνοποιία ἐγένοντο ἐκπαλαί κατ' οἶκον δὲν ἀποδεικνύει ὅτι αἱ βιομηχανίαι αὗται εἶνε οἰκιακαὶ λειτουργίαι.

Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἤρχισαν νὰ κτιζονται οἰκίαι μὲ πολλὰ πατώματα διὰ οικογενείας, χωρὶς ἕκαστον πάτωμα νὰ ἔχη ἰδιαιτέραν κουζίαν, ἀλλὰ ἐν μαγειρεῖον καταλλήλως διοικούμενον, χρησιμεύει δι' ὅλας τὰς οικογενείας καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην ἀρμοδίου προσωπικοῦ μαγείρων εὐθινομένων ἀπέναντι τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς οἰκίας. Εἰς τὸ προσεχὲς σοσιαλιστικῶν μέλλον βεβαίως ἡ εὐθύνη αὕτη ἢ